

17 september 2015

Remissvar på promemorian om Värdlandsavtalet

Remiss på Försvarsdepartementets promemoria om Värdlandsavtalet med NATO

"*Samförståndsavtal med NATO om värdlandsstöd*", Ds 2015:39

Sammanfattning

Aktionsgruppen Nej till NATO avstyrker från att anta Sveriges Värdlandsavtal med NATO liksom att införa de ändringar av lagstiftning som följer. Det saknas en realistisk helhetsbedömning av konsekvenserna för Sveriges säkerhetspolitiska läge.

Det nuvarande läget

Den svenska regeringen undertecknade värdlandsavtalet med NATO den 4 september 2014. För närvarande väntar det ännu på att godkännas av Riksdagen.

Avtalet skall enligt promemorian träda i kraft den 1 juli 2016 tillsammans med lagändringar som krävs för avtalet skall kunna tillämpas.

Brist på realistisk analys av säkerhetspolitiska konsekvenser

Ingenstans i promemorian finns någon allsidig analys av de säkerhetspolitiska konsekvenserna av avtalet. Promemorian talar uteslutande om förmodade *förbättringar* för Sveriges framtida säkerhet som förmodas komma genom att vi tack vare värdlandsavtalet smidigt kan ta emot militärt bistånd från främmande makt och delta i "internationell" militär övningsverksamhet.

Det enda promemorian presterar i den vägen är några glättiga lovord om NATO:s förträfflighet när det gäller att skapa standard för militär samverkan. "*I västvärlden är NATO den organisation som definierar standarden för militär samverkan*". Det finns inga antydningar om negativa konsekvenser av Sverige blir ännu mer nära associerat med militäralliansen... eller medlem.

Det finns i själva verket stora, potentiella, risker för Sveriges geostrategiska läge inbyggda i värdlandsavtalet, något som påpekats av bland annat Sven Hirdman och Hans Blix.

Ett godkännande av Värdlandsavtalet betyder sannolikt att Sverige betraktas som de facto medlem av militäralliansen NATO. Det innebär också att NATO:s motståndare

(Ryssland) å sin sida måste börja planera *sina* framtida operationer utifrån förutsättningen att Sverige tillhör motståndarnas läger. För ryska stabsofficerare hade det närmast vart tjänstefel att inte anpassa sina planer till Sveriges allt närmare knytning till NATO.

Det innebär att militära planerare börjar utse att bombmål i Sverige och skissa på militära operationer som skall inledas i händelse av krig. Vårt land kommer att gå från det relativt trygga geostrategiska bakvatten det var under första världskriget, andra världskriget och det kalla kriget till att ligga direkt i skärningslinjen mellan NATO och Ryssland.

I själva verket kommer östersjöområdet att utgöra själva huvudfronten mellan Ryssland och NATO om Sverige blir medlem av NATO, vare sig det sker genom anslutning eller en mängd småavtal. En kraftig försämring.

Ryssland kan uppleva sig som hotat och reagera genom att omgruppera mer trupper, örlogsfartyg och flygstridskrafter till sin nordvästra gräns och Östersjön.

Spanings och övningsverksamheten ökar, med den växer risken för farliga incidenter. Incidenter som i det rådande läget snabbt skulle kunna växa till öppen konflikt.

I en eventuell framtida konflikt i Europa riskerar Sverige att finna sig indraget från första början.

Och ingenstans i promemorian nämns frågan om kärnvapen. För NATO ingår kärnvapen som en integrerad del av strategin men Sverige har inte ens FÖRSÖKT utverka löfte slippa få kärnvapen stationerade i vårt land i värdlandsavtalet. Därmed kommer det att vara fritt fram att stationera kärnvapen på svenskt territorium.

Det betyder också att i en framtida konflikt kan kärnvapen också riktas emot oss

Orealistiska förväntningar om stöd utifrån

Den trygghet som Sveriges närmande till NATO förmodas ge bygger därtill mest på glada antaganden att Sverige vid en kris omgående kommer att få massivt bistånd utifrån. Framför allt från USA.

I praktiken är det ett mycket osäkert kort. USA:s försvar kostar enorma summor. Trots att detta har antalet tillgängliga soldater, örlogsfartyg och flygplan sjunkit ända sedan det kalla krigets slut.

Samtidigt fortsätter USA:s försvar att ha globala åtaganden, från Hindu Kush till Syd kinesiska sjön. USA försöker rentav bli en aktör i Afrika.

Trots detta tycks de politiker och tjänstemän som arbetat med värdlandsavtalet förutsätta att USA i all framtid kommer att ha oändliga resurser att satsa på Östersjöområdet i händelse av en större kris.

Eller något större intresse av att göra det.

Slutsats

Aktionsgruppen Nej till NATO avstyrker promemorian Ds 2015:39 då den huvudsakligen koncentrerar sig på teknikaliteter. De få omnämnanden av konsekvenserna av knyta Sverige allt närmare till NATO bygger på orealistiska förutsättningar.

Sverige riskerar därmed att slänga bort en väl beprövad säkerhetspolitik i utbyte mot en mycket osäker pappersgaranti från NATO.

Staffan Ekbohm
Ordförande Aktionsgruppen Nej till NATO

Klas Sandberg
Informatör och sekreterare Aktionsgruppen Nej till NATO